

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

01.01.-31.12.2016 godina

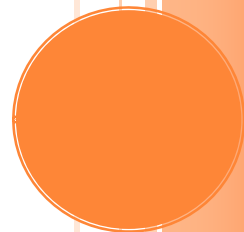
**Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada
Tuzla**

Meše Selimovića 85, 75000 Tuzla, BiH

Tel/fax: +387 35 298 001

info@boljabuducnost.org

www.bolja-buducnost.org

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

U Bosni I Hercegovini još uvijek postoji diskriminatorno ponašanje prema romskoj nacionalnoj manjini posebno prema Romkinjama. Pored toga Romkinje su izložene siromaštvu, predrasudama i socijalnoj isključenosti. Uglavnom su ekonomski ovisne od romskih muškaraca zbog postojanja tradicionalnih rodnih uloga gdje i dalje muškarac ima vodeću ulogu u romskoj porodici i zajednici.

Siromaštvo, s druge strane, uzrokuje druge probleme za Romkinje kao što je rana udaja, neželjene trudnoće, i visoki stepen smrtnosti uzrokovan manjkom medicinske njege jer veliki broj Romkinja nema socijalnu, zdravstvenu zaštitu i osiguranje. Romkinje koje žive u siromaštvu i koje su ekonomski zavisne o muškarcima izložene su nasilju u porodici kako od muzeva tako i njegovih članova porodice. Pored toga procesi donošenja odluka o pitanjima relevantnim za Rome/kinje i procesi donošenja odluka značajnih za žene, se sprovode bez aktivnog učešća Romkinja.

Rad udruženja žena Romkinja »Bolja budućnost« Grada Tuzla je fokusiran na osnaživanje Romkinja i podizanje svijesti kako šire javnosti tako i samih Romkinja u oblastima političke participacije, zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovanja, rodne ravnopravnosti, ekonomskog osnaživanja i slično.

Naša pomoć Romkinjama koje imaju poteškoća u ostvarivanju svojih prava se ogleda kroz savjetovanje, pisanje zahtjeva, molbi, kontakti sa relevantnim vladinim ali i nevladinim institucijama na koji se problem odnosi kako bi zajedničkim nastojanjem riješili probleme sa kojima se naše korisnice suočavaju.

Angažovano osoblje kroz timski rad je u toku 2016 godine radilo na izradama novih projektnih prijedloga, promotivnog materijala, istraživačkih aktivnosti, kampanja, medijskih prezentacija i implementaciji specifičnih projektnih programa sa ciljem poboljšanja socio-ekonomskog položaja Roma/kinja.

Udruženje žena Romkinja “Bolja budućnost” Grada Tuzla

U toku 2016 godine naš rad se fokusirao na:

- Učešće u operativnim grupama za izradu nacionalnih Akcionih planova za Rome/kinje i promoviranje njihove rodne osjetljivosti
- Povezivanje ženskih romskih aktivistica u Bosni i Hercegovini te pružanje podrške radu prve ženske romske mreže kroz pokretanje inicijativa, provođenja aktivnosti lobiranja i zagovaranja s ciljem povećanja učešća Romkinja u javnom i političkom životu.
- Provođenje kampanja s ciljem poboljšanja društveno – ekomskog položaja Romkinja u našoj zemlji
- Organizovanju sastanaka u romskim zajednicama kako bi sto veći broj Roma/kinja izasao na izbore
- Prevencija raka grlića maternice i raka dojki
- Ekonomsko osnaživanje Romkinja
- Promocija ženskog poduzetništva
- Humanitarne asistencije (podjela prehrambenih i higijenskih proizvoda, školskog pribora, paketica za djecu i dr)
- Promocija aktivnosti i projekata udruženja kroz medijska predstavljanja
- Direktna pomoć Romima/Romkinjama u rješavanju problema u oblasti obrazovanja, zdravstva, ličnih dokumenata, socijalne zaštite.
- Jačanje kapaciteta uposlenih i volontera UZR Bolja budućnost
- Učesce u grupama Fondacije tuzlanske zajednice i udruženja Zemlja djece u BiH

„INSTITUCIONALNA PODRŠKA UDRUŽENJA I ŽENSKE PODRŠKA RADU ROMSKE MREŽE“

Smatramo da implementacija naših svakodnevnih aktivnosti ali i rezultata koje postizemo najvećim djelom je pomogla podrška institucionalnog granta u sklopu projekta „Institucionalna podrška Udruženja žena Romkinja „Bolja budućnost“ i podrška radu ženske romske mreže“ našem udruženju na način da nam je omogućila nesmetan rad u prostorijama u kojima se nalazimo i tehničke opreme koju posjedujemo ali i osoblja koje je angažovano da se fokusiraju na rješavanje kolektivnih ali i pojedinačnih problema sa kojima se Romkinje suočavaju.

Romkinje u BiH su izložene višestrukoj diskriminaciji. Romkinje su diskriminirane po osnovu pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini, po osnovi spola/roda, po osnovu svog socijalnog porijekla ili statusa.

Korisnici/e udruženja pripadaju najvećoj romskoj nacionalnoj manjini u BiH u dobi od 1 do 85 godina. Korisnička grupa UŽR Bolja budućnost Grada Tuzla se nije mijenjala od nastanka organizacije.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla

Pojedinci/ke; Romkinje (nezaposlene u stanju socijalne potrebe, samohrane majke, žene iz višečlanih porodica, žene žrtve nasilja, potencijalne žrtve nasilja) , porodice Romkinja, romska djeca i omladina.

Organizacije; ženske romske organizacije, ženska romska mreža BiH, romske NVO

Zajednice; romske zajednice, javne institucije, šira društvena zajednica.

Direktna ciljna grupa (korisnice/i) u 2016 godini				
Datum	Mjesto	Broj žena	Broj muškaraca	Ukupno
01.01-31.12.2016	Bosna i Hercegovina	2.738	1.548	4.286

Indirektni korisnici/e u 2016 godini			
Institucija/organizacija	Datum	Mjesto	Ukupno
Šira društvena zajednica informativne kampanje, brošure	01.01-31.12.2016	BiH	60.000
Medijski istupi			36

PODRŠKA RADU PRVE ŽENSKE ROMSKE MREŽE „USPJEH“ U BiH

Naš rad se fokusirao i na povezivanje ženskih romskih aktivistica u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, s ciljem da ojačamo ženski romski sektor u BiH. S tim u vezi pružili smo podršku **radu prve ženske romske mreže u BiH kroz iznalaženje sredstava za provođenja aktivnosti lobiranja i zagovarivanja te pokretanja inicijativa s ciljem povećanja učešća Romkinja u javnom i političkom životu.**

Održana su ukupno pet sastanka ženske romske mreže. Na pomenutim sastancima mreže članice su razmjenili informacije o izradi novih Akcionih planova za zdravstvo, zapošljavanje i stanovanje te izradi nove Strategije za Rome/kinje. Kao rezultat ovih sastanaka jeste dopinos članica mreže i njihovom učestvovanju izradi nacionalnih Akcionih planova za Rome/kinje 2017-2020. U periodu od **15-16.12.2016 godine u Sarajevu** održana je redovna izvještajna **Skupština ženske romske mreže**. Na ovoj skupštini članicama ženske romske mreže predstavljen je narativni i finansijski izvještaj o radu koordinacijske organizacije za 2016 godinu (UŽR Bolja budućnost Grada Tuzla). Na Skupštini smo razgovarali smo o mogućnostima ali i planovima ženske romske mreže za narednu 2017 godinu.

U saradnji sa mrežom implementirali smo peti po redu mjesec dana ženskog romskog aktivizma pod nazivom „**Jednakost za sve V**“. Kampanja se implementirala periodu od 8. marta do 8. aprila 2016 godine. Ova akcija je nastala s ciljem da se kroz niz aktivnosti ukaže na položaj žena s posebnim akcentom na Romkinje u BiH i važnost njihovog uključenja u javni i politički život naše zemlje. Aktivnosti su obuhvatile održavanje okruglih stolova s predstavnicima/cama institucijama, sastanci u zajednici, ulične akcije, forum teatar i drugo kao i medijske istupe.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla

Pored ovih uličnih akcija implementirano je niz aktivnosti;

- Radionica sa ženama u zajednicama na temu ljudskih prava , ravnopravnosti spolova
- Sastanci sa predstavnicima/cama lokalnih institucija
- Radionice sa mladima
- Forum teatar
- Sportska manifestacija
- Izložbe starih zanata, slika i dječijih radova

U sklopu mjesec dana ženskog romskog aktivizma ukupno smo imali **98 događaja te ukupan broj obuhvaćenih korisnika/ca (direktnih i indirektnih) na nacionalnom nivou kroz ove aktivnosti je procjenjen na oko 30.000 osoba.**

Kao dio aktivnosti kampanje "Jednakost za sve V" predstavnice ženske romske mreže "Uspjeh" prisustvovala sastanku u Ambasadi Francuske u Sarajevu sa ambasadoricom Gđom Claire Bodonyi. Na ovom sastanku smo razgovarali o aktivnostima koje implementira ženska romska mreža kao i njene članice koje imaju za cilj da doprinesu poboljšanju položaja Romkinja u BiH.

Održavanjem konferencije pod nazivom „**Partnerstvom do rodne ravnopravnosti**“ Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine prigodno je obilježila 8. mart, Međunarodni dan

Udruženje žena Romkinja “Bolja budućnost” Grada Tuzla

žena. Na pomenutoj konferenciji bili su prisutne i predstavnice ženske romske mreže i predstavnica našeg udruženja. Cilj konferencije, koja je organizirana uz podršku Agencije za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Misijske OSCE-a u BiH, bio je prezentacija najznačajnijih aktivnosti u 2015. godini i ciljeva koje nadležna tijela žele postići u 2016. godini na različitim poljima društvenih dostignuća pripadnica ženskog spola. Kako je rečeno žene najbrojnija manjinska grupa u BiH jer ih je nešto više od 51%, ali predstavljaju manjinu, tačnije manje zastupljen spol u mnogim sferama života. Kazano je kako su nezaposlenost, neujednačena porodiljska naknada, ostvarivanje prava samohranih majki i prava žena sa invaliditetom neki od najvećih problema s kojima se žene u BiH susreću. Učesnici/e Konferencije ukazali su i na mali procenat žena u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti na svim nivoima u BiH, te poručili da će se nastaviti zalagati za izmjene i dopune Izbornog zakona BiH kojima će se osigurati ravnopravna zastupljenost oba spola na kandidatskim listama.

SVJETSKI DAN ROMA/KINJA

U saradnji sa ženskom romskom mrežom u Tuzli smo **7 Aprila** održali svečano obilježavanje **Svjetskog dana Roma/kinja** na kojem su bili prisutni predstavnici/e institucija sa lokalnog, kantonalnog i nacionalnog nivoa, predstavnici/e civilnog društva i međunarodnih institucija, predstavnice ženske romske mreže. Ukupan broj učesnika/ca na svečanoj manifestaciji obilježavanja Svjetskog dana Roma je 61 za koje je uz prigodan kulturni program u saradnji sa JU Osnovnom školom Mejdan u Tuzli upriličen i informativno-edukativni dio programa o bogatoj romskoj, tradiciji, kulturi kao i položaju Roma/kinja u Bosni i Hercegovini. Program je uključivao i informacije o nastojanju ženskog romskog aktivističkog pokreta da doprinese poboljšanju socio-ekonomskog položaja Roma/kinja u BiH kroz predstavljanje članica ženske romske mreže “Uspjeh” u BiH. Prisutni su imali priliku i saznati više o izdatoj knjizi autorice Gordane Herold pod nazivom “Prekretnica” koja predstavlja različite osnažene, emancipirane Romkinje i Sinti žene iz različitih evropskih gradova, a u sklopu koje su predstavljene i članice ženske romske mreže.

LOKALNI IZBORI

Članice mreže kroz svoj rad u zajednici, a finansijsku pomoć udruženja žena Romkinja “Bolja Budućnost” su 2016 godine posticali i ohrabivali Rome/Romkinje da u što većem broju izađu na predstojeće lokalne izbore. Cilj ovih aktivnosti je bilo **animiranje Roma/kinja da se u što većem broju uključe u proces izbora** i glasaju za predstavnike/ce nacionalnih manjina posebno kandidate/kinje koji su Romi/kinje. Poseban fokus bio je da se pripadnici/e romske nacionalne manjine na pravi način informišu o važnosti izbora kao načinu razvoja demokratskog društva što će doprinjeti stvaranju preduslova za efikasno rješavanje problema sa kojima se suočavaju nacionalne manjine, kao i u integraciji nacionalnih manjina u društveni, socijalni, politički i kulturni život BiH. Na izborima koji su održani u Oktobru 2016 godine imali smo 4 Romkinje kandidatkinje u Tuzli, Visokom, Bosanskoj Krupi i Prnjavoru. Nakon provedenih akcija lobiranja od strane članica ženske romske mreže jedna Romkinja je sada općinska vijećnica, radi se o članici ženske romske mreže iz Visokog.

Ukupno je održano 17 sastanaka u romskim zajednicama u Tuzli, Bijeljini, Kaknju, Visokom, Vitezu i Prnjavoru sa ukupnim brojem učesnika/ca 408 od čega 226 žena i 182 muškaraca.

ALIDUN

Sredinom Augusta u prostorijama Restorana Rudar u Tuzli održano je svečano obilježavanje romskog praznika **Aliduna**. Događaju je prisustvovalo 51 učesnik/ca predstavnika/ca institucija na lokalnom nivou, predstavnika/ca ženske romske mreže „Uspjeh“ BiH te članovi/ice i korisnici/e udruženja. Uz prigodan edukativni program učesnicima/cama u vidu prezentacije predstavljen položaj Roma/kinja, kulturna obilježja Roma/kinja kao i detaljne informacije o Alidunu te postignućima i aktivnostima koje udruženje implementiralo u proteklom periodu ali i planovima za budućnost.

Uz prigodan zabavni program zajedno sa učesnicima/cama u nastavku dana sa ciljem prevazilaženja predrasuda i stereotipa prema romskoj populaciji upriličeno je zajedničko druženje svih učesnika/ca.

PROGRAM GLOBALNOG FONDA ZA HIV I AIDS

Program Globalnog Fonda za HIV i AIDS, tuberkulozu i malariju (GFATM) za BiH u okviru kojeg je World Vision u BiH implementirao projekte: "Maksimalna pokrivenost efektivne HIV prevencije i njege među populacijama pod uvećanim rizikom" i "Jačanje kontrole nad tuberkulozom u romskoj i drugim vulnerabilnim populacijama" su uspješno privedeni kraju.

Na konferenciji u Tuzli predsjednici Udruženja žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla kao i za 4 terenska radnika/ce su uručene zahvalnice za učešće u projektu i doprinos njegovoj implementaciji u romskim zajednicama u Bosni i Hercegovini.

SVJETSKI DAN ROMSKOG JEZIKA

Svečanost obilježavanja Svjetskog dana romskog jezika u organizaciji Udruženja žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla održana je 04. Novembra 2016u sarajevskom hotelu "Grand" u čijem programu organizovanja su učestvovali i organizacije članice ženske romske mreže "Uspjeh" u BiH. Manifestaciji su uz veliki broj nacionalnih medija prisustvovali/e predstavnici/e vladinih institucija, međunarodnih organizacija, ambasada i organizacija civilnog društva. Važno je naspomenuti da smo mi jedina romska organizacija koja na nacionalnom nivou organizuje i obilježava značajne romske praznike.

Udruženje žena Romkinja “Bolja budućnost” Grada Tuzla

Romski jezik nažalost danas izumire. Došlo je do velike asimilacije romskog jezika. Prema nekim podacima, oko deset posto romske populacije još uvijek govori romski jezik i to je uglavnom u zajednicama gdje striktno živi romska populacija. Mi na ovaj način želimo doprinijeti očuvanju romske kulture, tradicije i jezika. Imamo bogatu kulturu i tradiciju, ali imamo problem što nema mnogo pisanih tragova na romskom jeziku već se uglavnom prenosilo s koljena na koljeno. To je jedan vid očuvanja našeg identiteta. Mislimo da bismo mi kao najbrojnija nacionalna manjina trebali imati više pažnje i u medijima i u vlastima. Javni servisi bi po zakonu trebali da nam daju prostor u medijima, ali to se nažalost ne dešava istaknuto je ovoj manifestaciji.

LOKALNA GRUPA ZA RAZVOJ – KISELJAK

Lokalna grupa za razvoj - Kiseljak u čiji sastav ulazi i Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla, a koja je oformljena u augustu 2015. godine, kroz program Mreže aktivnih zajednica Fondacije tuzlanske zajednice, odlučna je da čini vidljive promjene u svojoj zajednici i da joj vrati sjaj koji je nekada imala. Ova grupa je u vrlo kratkom roku samostalno realizirala nekoliko uspješnih projekata, poput adaptacije čitaonice "Poljana" i rekonstrukcije ograde fudbalskog terena. Cjelodnevna manifestacija "Kiseljački dani" koja je održana sredinom Septembra 2016 na nogometnom stadionu u Kiseljaku imala je za cilj da oživi tradicionalan skup koji je ranije bio poznat pod nazivom "Kiseljaci".

Na manifestaciji su prezentovani potencijali i resursi ovoga kraja, kao i realizovane aktivnosti na području MZ Kiseljak sa ciljem ukazivanja na značaj građanskog organizovanja na lokalnom nivou. Kroz bogat kulturno-zabavni program, revijalnu nogometnu utakmicu dječjeg sastava NK Kiseljak, izložbu fotografija "Kiseljaka kroz historiju", mali sajam i gulašijadu učesnici/e su imali priliku da se druže i bolje upoznaju Kiseljak. Ovom prilikom je našem udruženju uručena zahvalnica od strane Odbora Mjesne zajednice Kiseljak zbog doprinosa ali i vrijedne donacije nogometnom klubu Kiseljak u vidu sportske opreme. Zahvalnicu je u ime Udruženja primila predsjednica udruženja gdja Indira Bajramović.

Na posljednjem održanom sastanku stanovnika tuzlanske mjesne zajednice Kiseljak i predstavnika/ca nevladinih organizacija uključujući i Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla koje aktivno djeluju na ovom području usvojen je niz zahtjeva i građanskih inicijativa kojima bi se život u ovom dijelu Tuzle značajno unaprijedio.

Udruženje žena Romkinja “Bolja budućnost” Grada Tuzla

Proces planiranja koji je trajao šest mjeseci okupivši pedesetak aktivista vodila je Fondacija tuzlanske zajednice, a rezultirao je Prijedlogom plana razvoja MZ Kiseljak sa Akcionim planom za period 2017.-2019. godina. Riječ je o dokumentu koji sadrži odgovarajuća rješenja za konkretne probleme u ovoj zajednici.

Teme na koje se stavio najveći fokus prilikom šestomjesečnog procesa bile su okoliš i turistički potencijali Kiseljaka, infrastruktura, obrazovanje, zdravstvo, zapošljavanje, socijalna zaštita i društveni život ovdašnjeg stanovništva.

Grupa aktivista/ica koja je radila na izradi Prijedloga plana, odlučna je u namjeri da se isti u narednom periodu predstavi tuzlanskom Gradskom vijeću s ciljem da djelomično bude finansiran iz gradskog budžeta.

Prijedlog plana će biti predstavljen i potencijalnim donatorima, udruženjima i aktivistima/cama Kiseljaka koji su spremni ulagati u svoju zajednicu, uz dodatna privlačenja sredstava iz raspoloživih međunarodnih fondova.

OČUVANJE REPRODUKTIVNOG ZDRAVLJA ROMKINJA

U proteklim godinama Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla je implementiralo programe očuvanja reproduktivnog zdravlja Romkinja u cilju prevencije raka grlića maternice i raka dojke organizovalo dijagnostičke preglede za Romkinje koje spadaju u rizične skupine, njih 286. Rezultati dobijeni ovim programima su jako nezadovoljavajući. Naime kod organizovanja ginekoloških pregleda 64% Romkinja koje su obavile preglede nisu imale uredan nalaz te su upućene na dalje liječenje i pretrage, 7% Romkinja je imalo patološki nalaz dok je 29% Romkinja imalo uredan nalaz. Što se tiče pregleda dojki također imamo nezadovoljavajuće i zabrinjavajuće rezultate gdje je samo 16% od pregledanih Romkinja imalo uredan nalaz dok je na hirurški tretman upućeno 3% Romkinja, ostali procenat od 81% je zahtjevalo liječenje i dalju pretragu. Oktobar je mjesec borbe protiv karcinoma dojke. Nakon karcinoma pluća karcinom dojke ima najveću stopu mortaliteta kod žena. Čak 25% svih karcinoma kod žena su karcinomi dojke.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo TK i JU OŠ " Kiseljak" u prostorijama JU OŠ Kiseljak organizovalo je radionicu na temu ;Prevenција karcinoma dojke"

Kao i prethodnih godina i ove godine naš cilj bio je provođenje ovog programa. Ove godine smo proširili naše aktivnosti na romske zajednice u Tuzli, Kalesiji i Živinicama u cilju ranog otkrivanja karcinoma dojke i raka grlića maternice kod Romkinja koje spadaju u rizične skupine. U sklopu ovogodišnjeg programa preko 150 Romkinja kroz edukativne radionice sa ljekarima ginekologije i radiologije su edukovane o važnosti očuvanja reproduktivnog zdravlja i učesća u preventivnim programima, za 60 Romkinja iz ciljanih lokaliteta su obezbjeđeni besplatni ginekološki pregledi sa ciljem ranog otkrivanja raka grlića maternice te ultrazvučni pregledi dojke i mamografije.

EFIKASNIJE OSTVARIVANJE PRAVA NA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ ROMA NA PODRUČJU SJEVERO-ISTOČNE BIH

CIPP Zvornik, uz finansijsku podršku UNDP i u saradnji sa UNDP projektom: Podrška vladavini prava u Bosni i Hercegovini i regionalnim UNDP projektom: Podrška unaprijeđenju kapaciteta lokalnih institucija radi postizanja napretka u integraciji Roma, implementira projekat: Efikasnije ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć Roma na području sjevero-istočne Bosne i Hercegovine.

Sveukupni cilj: Efikasnije ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć Roma na području sjevero-istočne Bosne i Hercegovine.

Glavna aktivnost: Mobilni tim za pružanje besplatne pravne pomoći na terenu, van kancelarije CIPP Zvornik, u saradnji sa UŽR Bolja budućnost iz Tuzle. Dani besplatne pravne pomoći u prostorijama UŽR Bolja budućnost iz Tuzle se održavaju po potrebi, a najmanje dva puta mjesečno. Za rad na terenu su odgovorni pravni savjetnik za pružanje besplatne pravne pomoći i terenski službenici ispred CIPP Zvornik, kao i zadužena osoba ispred UŽR Bolja budućnost iz Tuzle. Raspoloživom tehničkom opremom, svaki kontakt i prijem korisnika besplatne pravne pomoći u postupku ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć se dokumentuje, sa pratećom dokumentacijom, na samom terenu, a potom pohranjuje u bazu podataka, od strane administratora u prostorijama CIPP Zvornik.

DAN ZDRAVLJA

WHEP - Program osnaživanja zdravlja žena se od 2005. godine provodi u BiH i uspijeva mijenjati sliku stanja o karcinomu dojke u BiH u partnerstvu sa 23 nevladinih organizacija koje se bave problematikom ženskog zdravlja i karcinomom dojke. Projekat "Osnaživanje zdravlja žena u BiH" je pokrenut od strane American Jewish Joint distribution committee sa ciljem da uspostavi nove oblike pomoći oboljelim ženama, da ojača NVO koji se bavi ovom problematikom, kroz treninge organizacionog razvoja, te saraduje sa medicinskim stručnjacima u cilju poboljšanja tretmana i dijagnostike. Tim povodom smo organizovali DAN ZDRAVLJA u Tuzli.

Dan zdravlja za romske porodice ali i ne Romkinje je aktivnost koja se provodi zbog specifičnog stanja romske populacije te generalnog stanja po pitanju ove oblasti. Svi mi smo svijesni da je stanje u čitavoj zemlji teško, ali mislimo da romske porodice zaslužuju poseban pristup, tj. obezbjeđivanje što više besplatnih pregleda i usluga. Taj dan je obezbijednom mobilni mamograf, koji je na licu mjesta radio mamografske preglede za prisutne žene koje su starije od 40 godina, za njih ukupno 50 i usluge konsultacije sa ginekologom, pedijatra i doktora opšte prakse za ukupno 150 učesnika/ca.

TURNEJA TROFEJA UEFA LIGE PRVAKA

Turneja trofeja UEFA Lige prvaka u Bosni i Hercegovini, koju predstavlja UniCredit, nakon Sarajeva nastavljena je u Tuzli. Kamion, koji je specijalno napravljen za Turneju trofeja UEFA Lige prvaka, pretvoren je u izložbeni prostor veličine 200 kvadratnih metara. Multimedijalna izložba u improviziranom izložbenom prostoru omogućila je nogometnim fanovima da uživo vide suvenire s najvažnijih utakmica, te da testiraju svoje nogometno umijeće, učestvujući u različitim igricama i na taj način osvoje brojne poklone.

Osim multimedijalne izložbe, istovremeno je na Trgu slobode organizovan i nogometni događaj za djecu na kojem su učestvovala djeca iz Doma za djecu bez roditeljskog staranja, Ustanove za djecu s poteškoćama u razvoju Tuzla i Udruženja žena Romkinja "Bolja budućnost".

ULIČNE AKCIJE

Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Grada Tuzla i Udruženje „Zemlja djece BiH“ u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova TK organizovali su 02. Decembra uličnu akciju povodom **Međunarodnog dana za sprečavanje trgovine ljudima**.

Ovom prilikom volonteri/ke pomenutih udruženja i policijski službenici/e zaduženi za rad u zajednici su za sugrađanima/kama razgovarali i dijelili edukativni materijal sa jasnom porukom o borbi protiv trgovine ljudima.

Cilj ulične akcije je prevencija i borba protiv trgovine ljudima, i podizanje svijesti javnosti o tom fenomenu koji predstavlja jedan od najtežih oblika kršenja ljudskih prava.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla je **10.12.2016** organizovalo i održalo uličnu akciju povodom Međunarodnog dana ljudskih prava sa ciljem promovisanja načela Univerzale deklaracije o ljudskim pravima. "Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima.

Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla

Ona su obdarena razumom i sviješću i treba jedni prema drugima da postupaju u duhu bratstva", prvi je član Opšte deklaracije Ujedinjenih nacija o pravima čovjeka. Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se na dan kada je potpisana Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima 1948. i po prvi put u istoriji čovječanstva priznato pravo svih ljudi na "život, slobodu i sigurnost... bez ikakvih razlika". Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se 10. decembra.

U sklopu projekta "Za aktivnu inkluziju i prava Romkinja na Zapadnom Balkanu II" i u sklopu 16 dana aktivizma volonteri/ke udruženja su na gradskom trgu Korzo održali uličnu akciju. Cilj ulične akcije jeste informisanje nasih sugrađana/ki o problemima koje za sobom nose dječiji brakovi kao i podizanje svijesti šire društvene zajednice sa jasnom porukom da **Dječiji brak NIJE TRADICIJA Roma i Romkinja.**

U saradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH, Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima, Udruženje žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla " već petu godinu za redom obilježilo je **Evropski dan borbe protiv trgovine ljudima**. Tim povodom održali smo uličnu akciju u Tuzli koja ima za cilj skretanje pozornosti javnosti na ovaj sve češće prisutan problem u našoj zemlji.

ZA AKTIVNU INKLUZIJU I PRAVA ROMKINJA NA ZAPADNOM BALKANU II

U sklopu projekta " Za aktivnu inkluziju i prava i Romkinja na Zapadnom Balkanu" koji se implementira uz podršku CARE International Balkans od 1. Septembra 2016 godine Udruženje žena Romkinja je uposlilo ukupno tri romska medijatora/kin a puno radno vrijeme koji će u Tuzli, Sarajevu, Vukosavlju i Prnjavoru kontinuirano raditi na povezivanju romske zajednice sa institucijama lokalne vlasti te raditi na rješavanju problema sa kojima se romska populacija susreće.

Uzimajući u obzir činjenicu da je posljednje istraživanje na tematiku nasilja u romskim zajednicama rađeno 2012 godine ali i da bi pratili procenat porasta registriranih slučajeva rodno uvjetovanog nasilja i smanjenja učestalost nasilja u ciljanim lokalitetima (Tuzla, Sarajevo, Prnjavor i Vukosavlje) tokom trajanja projekta granta u zajednici u partnerstvu sa CARE International, a koji se fokusira se na intervencije u oblasti rodno uvjetovanog nasilja radi usporedbe napraviti ćemo istraživanje u ovoj oblasti.

PREVENCIJA I DOPRINOS BORBI PROTIV DISKRIMINACIJE PREMA ROMIMA/KINJAMA NA TUZLANSKOM KANTONU

Osnovna aktivnost projekta „Prevenција i doprinos borbi protiv diskriminacije prema Romima/kinjama na Tuzlanskom Kantonu“ obuhvata provođenje primarnog istraživanja i terensko prikupljanje podataka o pojavama i oblicima diskriminacije u romskim zajednicama na području TK. Istraživanje obuhvaća i ispitivanje razumijevanja pojma diskriminacije, poznavanje zakonodavnog i institucionalnog okvira za zaštitu od diskriminacije kao i ostala pitanja vezana za diskriminaciju. Prije provođenja istraživanja planirano je održavanje dvodnevnog treninga za terenske radnike koji će provoditi istraživanje uz angažovanje profesionalnog trenera kako bi terenski radnici bili adekvatno informisani i educirani o projektnoj tematici.

U vremenskom trajanju projekta od 6 mjeseci kroz provođenje terenskog istraživanja i prikupljanja podataka u romskim zajednicama na području TK: Tuzla, Lukavac, Banovici, Živinice, Gračanica, planirano je provesti istraživanje na uzorku od 2.000 Roma/Romkinja.

16 DANA AKTIVIZMA

UŽR Bolja budućnost Grada Tuzla u sklopu regionalnog projekta "Za aktivnu inkluziju i prava Romkinja na Zapadnom balkanu" koji implementira CARE International Balkans provodilo kampanju čija poruka glasi **"DJEČIJI BRAK NIJE TRADICIJA ROMA I ROMKINJA"**.

U toku kampanje slali smo sljedeće poruke:

1. Dječiji brak je globalno kršenje ljudskih prava koje neproporcionalno pogađa djevojčice. On počiva na rodnoj diskriminaciji, koja uključuje društvene norme i stavove koji daju malu vrijednost djevojkama i ženama izvan uloga kao supruge, starateljke i majke i koji podstiču strah i kontrolu nad seksualnošću djevojčica. Održava se siromaštvom, ograničenim obrazovnim i ekonomskim mogućnostima i kulturnim običajima kao što je miraz.
2. Dječiji brak može imati doživotne utjecaje na djevojčice i dječake, njihove porodice i njihove zajednice. Nevjeste koje su djeca imaju ograničeno izražavanje i izbor u najznačajnijim događajima iz njihovog života, uključujući i odluku da li i kada da imaju djecu. Dječiji brak odražava kontinuitet međugeneracijskog siromaštva i ima negativan utjecaj na zajednice i društvo.
3. Promjena nije sama moguća; ona je neophodna za značajan napredak djevojčica širom svijeta.

AKTIVNA PARTICIPACIJA ZA UKLJUČENJE ROMA/KINJA

Projekat “*Aktivna participacija za uključenje Roma*“ se implementira uz podršku Evropske komisije i u partnerstvu sa CARE International. Cilj ovog projekata je jačanje uloge i povećanje stepena učešća romskih predstavnika u različitim tijelima i procesima donošenja odluka u vezi sa najbitnijim strategijama, dokumentima i javnim politikama za poboljšanje života romske populacije, poput Nacionalnog Akcionog Plana, Odbora za Rome pri Vijeću ministara i mnogih drugih.

Projekat je uspješno završen tokom kojeg su organizovani i procesi izrade lokalnih akcionih planova, jer dosadašnja iskustva pokazuju da se najbolji rezultati u oblastima stanogradnje, zapošljavanja, rješavanja problema zdravstvene zaštite i obrazovanja za romsku populaciju postižu kada su aktivno uključeni oni nivoi vlasti koji imaju najviše ingerencija i u direktnom su kontaktu sa romskom populacijom.

Osim ovog segmenta kroz projekat je dodijeljeno 8 malih grantova namijenjenih za rješavanje konkretnih problema u romskim zajednicama.

OPŠTA ŽENSKA ZADRUGA „BOLJA BUDUĆNOST“ P.O.

Primjer uspješnih socijalnih preduzeća koja posluju u BiH, naročito ona koja vode žene, kao iskustva iz zemalja iz regija, predstavljeni su u Sarajevu, na konferenciji Socijalno poduzetništvo, izazovi i mogućnosti u organizaciji Care International Balkansa.

Konferencija je organizovana u okviru višegodišnjeg projekta Ekonomskog osnaživanja žena, tokom kojeg su osnovane tri ženske zadruge te potpomognuto više od 90 poslovnih inicijativa nezaposlenih žena u BiH. Prva ciljane grupa su žene poduzetnice kojima smo pružili obuke i davali finansijsku podršku u biznis-idejama, naročito u ruralnim područjima, a druga ciljane grupa su Romkinje i one žene koje su bile žrtve nasilja u porodici.

Na konferenciji predstavnici/e Udruženja žena Romkinja "Bolja budućnost" Grada Tuzla predstavili/e dosadašnje rezultate projekta "Ekonomskog osnaživanja Romkinja" te su predstavili/e i PRVU žensku romsku zadrugu u Bosni i Hercegovini te nam je uručena nagrada za žensko preduzetništvo u Bosni i Hercegovini za 2016 godinu od strane CARE International Balkans.

Od 2012. godine Udruženje žena Romkinja Bolja budućnost grada Tuzla implementira projekt ekonomskog osnaživanja Romkinja koji ima za cilj razvoj socijalnog poduzetništva, ali i ekonomskog osnaživanja žena kroz izgradnju njihovih kapaciteta i razvoj vještina, da bi ravnopravno mogle učestvovati u ekonomskoj aktivnosti. Udruženje žena Romkinja „bolja budućnost“ Grada Tuzla je u maju 2016 godine osnovalo i registrovalo Prvu žensku opštu zadrugu u BiH, koja nosi naziv Opšta ženska zadruga Bolja budućnost. Namjera je da se pomogne marginaliziranim ženama i onima kojima je oduzeto pravo na rad zbog socijalnog ili etničkog porijekla, kao i ženama koje su preživjele nasilje.

SUPER ŽENA

U znak trajne zahvalnosti i sveukupan doprinos misiji i ulozi žene u našem društvu, radio kameleon i zenski.ba na osnovnu odluke medijskog žirija udruženju i predsjednici dodjeljena nagrada Super žena 2015.

U toku ovog izvještajnog perioda naša web stranica imala je 86.939 unikatnih posjeta i 1. 617 preuzimanja dokumentata koji su na stranici. Dok za cjelokupnu 2016 godinu ukupan broj unikatnih posjeta 136.089 unikatnih posjeta I 3.590 preuzimanja dokumenata.

Zahvaljujemo donatorima, prijateljima/cama, saradnicima/cama udruženja uz čiju smo finansijsku i moralnu podršku 2016 godine zajedno doprinjeli poboljšanju položaja Roma/kinja u BH društvu.

Iskreno smo zahvalni našim donatorima; OAK, Care International Balkans, Mediacentar Sarajevo, Fond otvoreno društvo BiH, Global fund for women, World Vision.

